

който е бил валиден за доминиращите етнически субекти и е стимулирал трансформациите в етническия идентитет на ромите.

Амбивалентността обаче не се измерва и изчерпва само с разпокъсаното, фрагментарното и противоречивото присъствие на разнородни по етническата си принадлежност и произход концепти в душевността, битността и етнокултурната физиономия на ромите. Нейното присъствие и изява се свързват и с особен инструментализъм, подчинен на потребността (осъзната или неосъзната) за съобразяване с някакъв друг, систематизиран порядък на ромската екзистенция в съответното пространство. То провокира пертурбации в циганската битност и дух, които да гарантират и дори, ако може, да увеличават жизнено потребното и значимото за просъществуването на груповия и индивидуален субект, за по-оптимистично прокарване на траекторията на неговото историческо и личнобиографично присъствие в пространството.

Амбивалентността е била специфичен „двулик Янус“. От една страна, тя е пренебрегвала, посегателствала, захвърляла, престъпвала и рушала изконни, автентични за дадената ромска група табу-та и скрижали. И така – бавно или скоротечно – е „убивала“ и „погребвала“ автентичния етнически (групово-ромски дефиниран) екзистенциален (светогледен и практически) модел. От друга страна, тя е съзиждала, издигала, подкрепяла, продължавала и валидизирала такива своеобразни „мостове“ във и към социалното пространство, които са гарантирали и стимулирали (естествено, в съответни рамки, форма и степен) по-нататъшното, изпълнено с надежда за подобри бъдни времена, „трасиране“ на орбитата на ромската историчност или житейска биографичност в съответния пространствен ареал.

Разбира се, амбивалентността няма само тези пределно строго и релефно очертани граници. Тя не стои единствено между „Сцилата“ на собствените (ромско етнически, и то предимно групово валидизирани) и „Харибдата“ на „другите“ (иноетническите) пространства, включващи се в странно осъществява във времето и пространството „прегръдка“, в особена симбиоза. Защото тя присъства и в раздвоеността, и в сякаш изгубената и ненамерена в безкрая на времето монолитност на етническата идентичност на ромите като то-